Vero-osasto
Tiia Hyysalo, Antti Sinkman

Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä verovuosina 2021–2025

Valtiovarainministeriö lausuu vastineenaan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle toimitettuihin lausuntoihin kunnioittavasti seuraavaa:

Valiokunnan saamat asiantuntijalausunnot vastaavat sisällöltään pitkälti hallituksen esitykseen sen julkisella lausuntokierroksella saatuja lausuntoja.

Lausunnoissa esitetyt huomiot liittyen ehdotetun T&K-lisävähennyksen laajuuteen, kattavuuteen, voimassaoloaikaan tai vaikuttavuuteen on siten valtiovarainministeriössä otettu pääosin huomioon jo julkisen lausuntokierroksen aikana annettujen lausuntopalautteiden pohjalta. Julkisen lausuntokierroksen jälkeisessä jatkovalmistelussa lisävähennyksen voimassaoloaikaa pidennettiin neljästä vuodesta viiteen vuoteen. Muilta osin valtiovarainministeriössä ei nähty tarkoituksenmukaiseksi muuttaa lisävähennykselle asetettuja reunaehtoja lausuntopalautteen johdosta. Tässä yhteydessä huomauttaisimme myös, että mikäli vähennyksen reunaehtoja, kuten vähennyksen enimmäismäärää muutettaisiin, saattaisi tällä olla myös huomattavaa vaikutusta hallituksen esityksessä esitettyyn arvioon taloudellisista vaikutuksista. Valtiovarainministeriö ei siten pidä tarkoituksenmukaisena muuttaa ehdotetun lisävähennyksen peruselementtejä, kuten soveltamisalaa tai vähennyksen enimmäis- ja vähimmäismäärää.

Lisäksi valtiovarainministeriö kiinnittää vastineessaan erityistä huomiota Helsingin yliopiston sekä opetus- ja kulttuuriministeriön huomioimaan seikkaan koskien vähennyksen perusteena olevan alihankintalaskun markkinaehtoisuutta ja tämän mahdollisesti aiheuttamia tulkintaongelmia. Helsingin yliopisto on lausunnossaan esittänyt huolen siitä, että markkinaehtoisuuden vaatimus johtaisi siihen, että vähennys voisi soveltua vain nimenomaiseen tilaustutkimus-tyyppiseen tutkimustyöhön, josta yliopisto lähettää yritykselle laskun, joka sisältää katetta. Helsingin yliopisto näyttää tulkinneen hallituksen esityksen perusteluissa käytetyn ”markkinaehtoinen” termin tarkoittavan sitä, että laskun tulisi sisältää katetta. Näin termiä

ei kuitenkaan ole tarkoitettu tulkittavan, vaan markkinaehtoisuuden vaatimuksella on viitattu vain siihen, että laskujen tulisi olla perusteltuja eikä selkeästi ali- tai ylihinnoiteltuja. Valtiovarainministeriö on tarkoittanut markkinaehtoisuuden termin verolainsäädännön valossa niin, että laskutuksen tulisi olla kuhunkin kyseessä olevaan tilanteeseen, tai esimerkiksi tutkimustyyppiin, nähden yleisten käytäntöjen valossa perusteltua ja hyväksyttävää. Kuten opetus- ja kulttuuriministeriö on valiokunnalle antamassa lausunnossa todennut, riippumattomien osapuolien välillä maksettu hinta lähtökohtaisesti on markkinaehtoinen, jos ostaja sen suostuu maksamaan. Valtiovarainministeriö ei ole arvioinut kysymyksen nousevan merkittävään rooliin lain tulkinnassa. Markkinaehtoisuuden vaatimukselle ei siis ole tarkoitettu annettavan itsenäistä merkitystä, eikä vaatimuksesta olekaan ehdotettu säädettävän pykälien tasolla. Maininta markkinaehtoisuudesta esityksen perusteluissa liittyy erityisesti tarpeeseen välttää mahdollisen välillisen valtiontuen tilanne, jollainen ali- tai ylihinnoittelun johdosta saattaisi joissain marginaalisissa tilanteissa syntyä.

Helsingin yliopisto on lisäksi esittänyt lausunnossaan, että lisävähennyksen perusteeksi tulisi hyväksyä vain tilaustutkimukseen liittyvät alihankintalaskut. Valtiovarainministeriö toteaa vastineena tältä osin, ettei se pidä tarkoituksenmukaisena tällaisen rajauksen tekemistä. Hallituksen esityksen perusteluita täsmennettiin tämän osalta jo Helsingin yliopiston julkisella lausuntokierroksella antaman lausunnon perusteella, joilla täsmennyksillä perusteluista poistettiin tulkinnallisia ristiriitaisuuksia liittyen erityisesti termien *tilaustutkimus*, *tutkimusyhteistyö*, *tutkimusyhteistyösopimus* ja *alihankintalasku* käyttöön.

Hallituksen esityksen tarkoituksena ei ole ollut rajata hyväksyttäviä kuluja pelkästään tilaustutkimukseen, vaan kaikkiin sellaisiin tilanteisiin, joissa verovelvollinen saa laskun tutkimusorganisaatiolta T&K-hankkeeseen liittyen. Valtiovarainministeriö tiedostaa Helsingin yliopiston lausunnoissaan esiin tuoman mahdollisuuden siitä, että lisävähennyksen perustaminen nimenomaan alihankintalaskuun saattaa johtaa siihen, että vähennys käytännössä soveltuisi vain tilaustutkimukseen. Helsingin yliopiston mukaan esimerkiksi EU:n komission TKI-puitteiden mukainen todellinen yhteistyö ei yleensä tulisi lisävähennyksen piiriin, koska tällaiseen yhteistyöhön liittyen ei yleisen käytännön mukaan laskuteta yritystä, vaan kumpikin osapuoli vastaa omista kuluistaan. Valtiovarainministeriö ei kuitenkaan katso tarkoituksenmukaiseksi tehdä kategorista rajausta vain tilaustutkimuksen hyväksymisestä lisävähennyksen perusteeksi, sillä hallituksen esityksen pääasiallisena tavoitteena on ollut T&K-toimintaan ja erityisesti T&K-yhteistyöhön kannustaminen, jonka vaikuttavuutta tällainen kategorinen rajaus turhaan supistaisi. Valtiovarainministeriön käsityksen mukaan verovelvollisen ja tutkimusorganisaation välisen yhteistyön muodolle tai siitä käytetylle nimikkeelle ei tulisi antaa ratkaisevaa merkitystä, vaan lisävähennys soveltuisi käytännössä kaikkiin tilanteisiin, joissa on kyse T&K-luonteisesta hankkeesta, jota verovelvollinen jossain muodossa yhdessä tut-

kimusorganisaation kanssa toteuttaa niin, että tutkimusorganisaatio lähettää verovelvolliselle hankkeeseen liittyvän laskun, jota voidaan käyttää vähennyksen laskentaperusteena.

Terhi Järvikare
osastopäällikkö, ylijohtaja

Tiia Hyysalo
veroasiantuntija